

Κλινικοί και μοριακοί προγνωστικοί παράγοντες στον καρκίνο του λάρυγγα

**Κ. Βλάχτης, Α. Νικολάου, Κ. Μάρκου, Ι. Κωνσταντινίδης,
Α. Κυλούλας, Γ. Φούντζηλας, Ι. Δανιηλίδης**
Ανακοίνωση στο 5th Congress of European Laryngological Society (ELS),
Lisbon, Portugal, 10-13 July 2004

Η πρόγνωση του εξαιρέσιμου χειρουργικά καρκίνου του λάρυγγα από πλακώδες επιθήλιο, εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Διάφορα κλινικά στοιχεία δίνουν πληροφορίες για την πιθανή εμφάνιση υποτροπής του όγκου και τη μειωμένη επιβίωση των ασθενών. Επιπρόσθετα, η ανάπτυξη της μοριακής βιολογίας και η γνώση στη διαδικασία της καρκινογένεσης προσέθεσαν νέες παραμέτρους στη διερεύνηση προγνωστικών δεικτών. Ο σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να διερευνήσει τα δημογραφικά, κλινικά και ιστολογικά χαρακτηριστικά ως προγνωστικούς παράγοντες. Επιπλέον, σκοπός είναι και η διερεύνηση των νεώτερων μοριακών δεικτών ως προγνωστικών παραμέτρων στον καρκίνο του λάρυγγα.

Εκατό ασθενείς με καρκίνωμα του λάρυγγα από πλακώδες επιθήλιο χειρουργικά εξαιρέσιμο, υποβλήθηκαν σε χειρουργική επέμβαση ως πρώτη θεραπεία μεταξύ Απριλίου 1999 και Απριλίου 2002. Ενενήντα τέσσερις από τους ασθενείς ήταν άνδρες και 6 γυναίκες με διάμεση ηλικία τα 62 έτη (39-77). Έγινε καταγραφή των δημογραφικών στοιχείων των ασθενών. Η σταδιοποίηση των νεοπλασμάτων έδειξε 20 περιπτώσεις με όγκο σταδίου T2, 46 σταδίου T3 και 34 σταδίου T4, ενώ η ταξινόμηση κατά N έδειξε 91 ασθενείς σταδίου N0, 3 σταδίου N1 και 6 N2. Ανάλογα με την εντόπιση του όγκου στους 100 ασθενείς, καταγράφηκαν 47 γλωττιδικά νεοπλάσματα, 46 υπεργλωττιδικά και 7 διαγλωττιδικά. Σύμφωνα με την ιστο-

λογική διαφοροποίηση του καρκινώματος καταγράφηκαν 35 περιπτώσεις βαθμού G1, 50 G2 και 15 G3. Μετεγχειρητικά, όλοι οι ασθενείς εξετάστηκαν σε τακτά χρονικά διαστήματα για την πιθανότητα εμφάνισης υποτροπής του όγκου και για τη συνολική τους επιβίωση, με μέσο χρόνο παρακολούθησης τους 40,2 μήνες (4,8-58,4 μήνες). Κατά τη διάρκεια της επέμβασης εξαιρέθηκε και διατηρήθηκε σε βαθιά κατάψυξη ένα ιστοτεμάχιο από κάθε νεόπλασμα με σκοπό την εξαγωγή DNA και RNA. Το RNA χρησιμοποιήθηκε για την ανίχνευση της έκφρασης των γονιδίων wt-r53, bcl-2, EGFR και VEGF σε όλους τους ιστούς με τη μέθοδο RT-PCR. Το DNA χρησιμοποιήθηκε για την ανίχνευση του γονιδιώματος των ιών HPV (υπότυποι 16/18) και EBV σε 90 ιστούς, με τη μέθοδο PCR και τη χρήση κατάλληλων εκκινητών. Όλα τα στοιχεία αναλύθηκαν στατιστικά με τα στατιστικά πακέτα SPSS και STATA. Εξετάστηκαν ως προγνωστικοί δείκτες όλα τα δημογραφικά, κλινικά και ιστολογικά στοιχεία καθώς και οι μοριακοί δείκτες και οι συνδυασμοί τους.

Υποτροπή του όγκου εμφανίστηκε στο 31% των ασθενών, ενώ το 30% των ασθενών απεβίωσε (27% απεβίωσαν λόγω του νεοπλασματος). Η μονοπαραγοντική ανάλυση για τη συνολική επιβίωση έδειξε σημαντικότητα για το στάδιο T, το στάδιο TNM και την εντόπιση του όγκου. Για την εμφάνιση υποτροπής η μονοπαραγοντική ανάλυση έδειξε σημαντικότητα, εκτός από τους παρα-

Πορτογαλία – Ελλάδα... σημειώσατε δύο στα δύο! Το καλοκαίρι του 2004 επεφύλαξε εκπλήξεις στις ελληνικές ομάδες που διαγωνίστηκαν στην Πορτογαλία. Έτσι μετά το ...τιμημένο κύπελλο του πανευρωπαϊκού πρωταθλήματος ποδοσφαίρου, μια ομάδα γιατρών ωτορινολαρυγγολόγων κατά το πλείστον, όλοι από το νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ Θεσσαλονίκης, βραβεύτηκαν με το πρώτο βραβείο της καλύτερης ελεύθερης επιστημονικής ανακοίνωσης ανάμεσα σε 230 εργασίες από 40 χώρες.

Η εργασία βραβεύθηκε στο **5th ELS** (European Laryngological Society) **Congress** (Συνέδριο της Πανευρωπαϊκής Λαρυγγολογικής Εταιρείας), που έγινε από 10-13 Ιουλίου 2004, στη Λισαβόνα της Πορτογαλίας.

Θ.Σ.

Στη φωτογραφία φαίνονται ο καθηγητής κ. Ι. Δανηλίδης, ο Κ. Βλάχτσης, ο πρόεδρος της εταιρείας κ. Jan Olofsson, και όρθιος ο γραμματέας κ. Mark Remacle.

πάνω παράγοντες, για το στάδιο N και για την ταυτόχρονη θετική ανίχνευση των EGFR και VEGF, ενώ ο παράγοντας EGFR ήταν οριακά μη σημαντικός. Η πολυπαραγοντική ανάλυση για τη συνολική επιβίωση έδειξε σημαντικότητα μόνο για το στάδιο TNM του όγκου, ενώ για την εμφάνιση υποτροπής σημαντικότητα είχαν, εκτός του σταδίου TNM, η εντόπιση του όγκου και η θετική έκφραση του EGFR.

Εκτός από τους γνωστούς δυσμενείς προγνωστικούς κλινικούς παράγοντες, όπως το στάδιο και η εντόπιση του νεοπλασματος, συμπεραίνεται ότι και οι μοριακοί δείκτες EGFR και VEGF έχουν προγνωστική σημασία στο καρκίνωμα του λάρυγγα. Οι ογκοπρωτεΐνες αυτές φαίνεται ότι, εκτός από τον ρόλο τους στην καρκινογένεση, μπορούν να θεωρηθούν και ως δείκτες πρόγνωσης για την πορεία της νόσου.

Δεν θα αδωώσω ποτέ τη σύγχρονη κοινωνία λέγοντας πως τα μέσα μαζικής ενημέρωσης τη βιάζουν.

Βιάζεται γιατί καλοθέλει να βιάζεται. Όμοια και το γαλλικό αναγνωστικό κοινό αφήνεται να το αποβλακώνουν και να το παραπλανούν οι λεγόμενοι «νέοι φιλόσοφοι» (nouveaux philosophes): Έχουν τους συγγραφείς που αξίζουν να έχουν.

Κορνήλιος Καστοριάδης